

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1867 ՓԵՏՐՎԱՐ 15 ՉԱՐԵԿՄՊԻՆ

ՆԻՄԵՐՈ 273

Մանգրամի Էֆեմար հափթառա 6 եանի սենեակ 300
հիւսիս վերինը, սենեակ գրքակեր, բաժնա փարաւ տաւի
հիւսիս օլարագ, 200 դ՛ օլուպ, ալթը պլըզը 100 դ՛ օլա-
րագ, վե նիւսիս տաւի 30 ար փարայա սաթըլաւագ տըր:

Իւանաթըն գէհէր սաթըրը Իլին, Պի-
րինճի տէֆառա 3, Իքինճի տէֆառա 2,
վե Իւլինճի վե սաթը տէֆառա 4
էր գաւըշ ալթըլաւագ տըր:

Մեքթուպ վե սաթըր, Պէյ-օղլունտա տօղրու-եռա
467 նիւսիս Իւանեակ ԼԵՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏ Թաթը-
նեանե, Կարապէտ 8. Փանսեակե կեռակերկեք տըր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԹԵ

(Առան- Հաւա- Բար-ճընարն)

Փարիս, 23 փետր. ախշամըն սաաթ
6 վե 15 տագըղասընտա.
Եռան հիւքիւմէթի թարաֆընտան էլէի
թային գըլընան Մ. Տէլիեանի քէնտի շէ-
հատէթնամէլէրինի թագտիմ իթմիշ տիր:
Պէրլին — Եիմալի Ամանեանըն բարլա-
մէնթօ միւսիսիքիւշատ օլունտու. նութգու
գըրալի, Ամանեանըն ազամէթի իլին պիր-
լէշմէք իգթիգասը իւզէրինէ իսրար իտէ-
րէք, Եիմալի գօնֆէտէրասիօնունուն ասըլ
նէ թարգտա օլաւագընը պէեան իլլէմիշ տիր:

Փետրուար 25 բիշաւը.

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԵ

Փարիս.

Լըպր.

Ալըլտը	34-15	Ալըլտը	5 11-8
Գարանտը	34-15	Գարանտը	5 17-8

Օմանլը Է-Էլէրուլը 1863 թ.

Ալըլտը	240.
Գարանտը	241. 23

Փրանսը ֆօնտա 0/0 3 ֆէլէլէ.

Ալըլտը	69. 90
Ինկիլիզ գօնսօլտի	9 11-8

Կազէթ տիւ Լըվանա շէքիւմիշ օլան
թէլէկրաֆլար:

Փարիս փետր. 22 ախշամըն սաաթ
6 վե 23 տագըղասընտա.

Բրուսիա գըրալը պիր մէքթուպ իլէ Պէլ-
ճիգա գըրալընա տօթլուգ վե մուսվէնէթի-
նի թէհաիւտ իթմիշ տիր:

Պու կիւն տօղուգ պլըրօլար թարաֆըն-
տան բուխսաթ վերլիմիշ օլտուղու հալտե
պիր սիւալ վուգու պուլմուշ տուր:

Փարիս, 24 փետր. ախշամըն սաաթ
6 վե 23 տագըղասընտա.

Հօլանտա հիւքիւմէթի, Պէրլին գապի-
նէթօսու թարաֆընտան սինօլարըն տօղրու-
մասընա տօյիւր վուգու պուլան թէքիֆի
գամարասընա թագտիմ իթմիշ տիր:

Հօլանտա ապէրինի օլիւն ալթընա ալա-
ւագ տըր:

Վիէննա 26 փետրվար ախշամըն սաաթ
7 վե 50 տագըղասընտա.

Փետրվար 26 փիշաւը.

Էսանը Ումուսիյե.

Բարիս ալըլտը 54-10.

» գարանտը 54-15.

Լօնտը 507-8.

Իսթիք. Օսմանլը 1863 թն ալըլտը 240.

» » » գարանտը 241-15.

Տիւնքի Էմմաթըն գարանտը բիշաւը
եալընը 54 օլուպ, թէլէկրաֆտա սէհվիթ
օլարագ 547-8 տէնմիշ իմիշ:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻԹԵ

Տիւնքի Էմմաթըն շու աթիտե-
քի պահս օգուսմուշ տուր

« Ինկիլիթէրա բարլամէնթօսունտա
գըրալիշ հազըթլէրի, վե Ֆրանսա գա-
մարալարընտա իմրէրաթօր հազըթլէրի
թարաֆընտան գրաւթ օլունանեթ թգ-
լարըն նէթիճէթի միւսիսիսինտէն օլա-
րագ, այնի մաէլտե պլըր նօթա, Ինկիլ-
թէրա, Ֆրանսա վե Բուսիա տէվէթլէ-
րի թարաֆընտան Տէվէթի ալիյէթ թագ-
տիմ գըլընարագ, պլըր սուրէթի իսալիսա-
նէ վե գալիյէթ, քեաֆֆէթի խրիսթի-
եանլարա պիւլիք իմթիեաղար իհսա-
նըլա, մէմալիքի մահրուսէտե պուլու-
նան հէր սընըթ թէպատնըն մէնֆաթթը
ու մուսիյեթի հազըղընտա պէճիտտ պու-
լունտան իսլահաթթ միւսիսիսինտէն իճ-
րասընա հիմմէթ պուլլուլմասը նասի-
հաթ վերլիմիշ օլտուղունտան, պուլ բու-
ղար կիւնիւ Պապըր-ալիտէ թէճէմմիւ ի-
տէն ֆէվզ Էլ տուտ մէճիտտէ միւզաքէրէ
օլունմուշ տուր, վե Սալթանաթթ սէնիյ-
եթ թարաֆընտան պուլ պապտէ կէլէճէք
հաֆթա մէ ֆնունիյեթ պալիշ պիր ճէ-
վապ վերլիյէթ տիր: »

— Ճիւմա իրթէսի կիւնիւ վեհափառ կա-
թուղիկոս հազըթլէրի Ինկիլիթէրա սէֆի-
րի յօրտ Լաննա ճէնապլէրինէ տախի պիր
վիգիթա վերմիշ օլտուղունտան, տիւնքի կիւն
լօրտը միւշարիյէթ տախի սըրաղան հազըթլէ-
րինէ գարըլըգ պիր վիգիթա վերմիշ տիր:
Վեհափառ հազըթլէրի տիւնքի կիւն Ա-
վըսթրիա սէֆիրի ճէնապլէրինէ տախի պիր
վիգիթա վերմիշ, վե իլթիֆաթը աղիմէ իլէ
գապուլ օլունմուշ տուր:

Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Պուրէ ճէնապլէրի-
նին պու կիւն վեհափառ հազըթլէրինէ գար-
ըլըգ վիգիթա վերէճէքլէրի մէմուլ օլունմագ-
տա տըր:

— Էմմաթըն թարաֆընտան վեհափառ
կաթուղիկոս հազըթլէրի Իլին կէլէճէք օ-
լան տալթէթլէր բազար իրթէսի կիւնիւ
կէլմիշլէր, վե տօղրու բաթրիքիսանէյէ կի-
տէրէք, օլ կիճէ օրատա պէլիթթ իլլէ-
միշլէր, վե տիւնքի կիւն տախի Պէյ-օղլու
քիլիսէսինէ կէլմիշլէր, վե պատէհու պիւ-
սիւք զիյնէթ իլէ վեհափառ հազըթլէրի ի-
գամէթկեհանա կիթմիշլէր տիր:

Շու գիյնէթտէ գօմիսիօն գալիսալարը վե
գապլիյէթ էօնտէն կիտիպ, արգաստան բուհ-
պանլար էլպիսէյի բուհանիյէթլէրի պուլուն-
մուշլար, վե մէքթէպ չօճուգլարը տախի
տուլար օգուսմուշլար, վե տալթէթ շէֆէն-
տիլէր իլէ պիրլիքտէ կէլմիշ օլան իքի նէ-
ֆէր շաթըրլարտան պիրիսի, Էմմաթընտէն
պէրապէր կէթիլիմիշ պուլունտան պիր գա-
վաղանը, վե տիկէրի տախի պիր խաշը չէք-
միշլէր, վե տալթէթ շէֆէնտիլէրին քեաֆ-
ֆէթի եանա եէօրիւտիւքլէրինտէն, ֆայ-
թօնլարը արգաստան կիթմիշ տիր:

Կէլէն տալթէթ շէֆէնտիլէր շու աթի-
տէքի գէվաթը միւսիսիսինտէ վե միւքէրէթմէ-
տէն միւրէքքէպ տիրէր:

1. Գալգասիա իմրէրաթօր վե քիլի Կրան-
տիւգ Միշէլ հազըթլէրի թարաֆընտան,
Գալգասիա Բուսիա օլտուղունտա պաշ մէնէրալ-
լարընտան ժէնէրալ Լէյալինանտ Վաթիլի Չի-
նօվիէվ ճէնապլէրի:

2. Ս. Էջմիածին թարափրնտան գեր. Զա-
լաբեան Սարգիս արքեպիսկոպոս ճէնապլէրի,
5. Արժ. Գրիգոր վարդապետ Մուշեղ-
եան Ս. Սինոդ ազատնտան,

4. Լազարեանց մեքթէպի շակիրտանըն-
տան օրուպ, վէ միւթէվէֆա ներսէս սրբա-
զանըն ճան էվլատը օլան թէրճիւման Նի-
կողոս էֆէնտի տէր Բուսէփեան, վէ նասը
քի եօգարուտա զիքը իյլէտիյտիք իքի նէ-
ֆէր տախի շաթըր, եանի եասագճը:

Միւշարիլէյիւմ էֆէնտիլէր վէնախառ
հազրէթլէրի հուզուրունա չըգտըգլարունտա,
գեր. Սարգիս սրբազան չու աթիտէքի միւ-
էսօրի նութգու օգումուշ, վէ վնախառ
հազրէթլէրի թարափրնտան տախի միւէսսի
ճէվապար վէրիւմիշ, վէ քէնտուլէրինէ թագ-
տիմ գըլընմը օլան իսալ վէ գաւազաննէդ-
տինտէ էգ ճան ու աիլ միլէթ վէ քիլիսէնի
մէնֆաթըր հազընտա լազըմ կէլէն զայրէթ
վէ Ֆէտաքեարլըր գաթան տիրիդ իթմէյէ-
ճէկի զըմընտա աւտ ու ատագ իյլէմիշ օլ-
տուղունտան, ճիւմլէ հազըրուն թարափրն-
տան քէմալի մէսէրրէթ իլէ թահսին օլուն-
մուշ տուր:

Վեհափառ հազրէթլէրի ճէվապ վէ ատագ-
լարը մաէլի զանն իտէրիդ քի Մասիստէ տէրճ
իսթլէճէք տիր, իմաի չիմտիքի հալ Զալալ-
եան սրբազանըն նութգլարըն պէեան իլէ
իթթիֆա իտիպ, ծնարը տախի իլէրուտէ
Մասիստէն ալարագ պէեան իտէրիդ:

— Տիւնքի կիւն պու գիյնէթի մէսէր-
րէթպոխը վեհափառ հազրէթլէրի իլգա-
մէթկեան հարընտա զու հուրա կէլիշ իսէ-
տէ պաշգա պիր վագա, ճիւմլէնի հիւզն ու
մաթէմինի մուճիպ օլմուշ տուր: շէօյլէ
քի, Կապուտիկեան գեր. Բոֆհաննէս
սրբազան իլէ պիրլըտէ օրանա կէլիշ,
րահաթ օթուրմուշ, դալգմըշ, վէ գահ-
վէ իլմիշ օլան Երէցեան թագէոս վար-
դապետ, պիր արալըգ սուֆաեա չըգտը-
ղընտա, Ֆիւճէթէն տիւշիւպ ազմի
տարի պագա իյլէմիշ տիր:

Իշիտիլիշէ կէօրէ, մէրգում վարդա-
պետ գաթէն զայիֆմիլգուճ օլտուգտան
պաշգա, պու տէֆա իսէ վարնաւտան կէ-
լիւ իքէն, Ֆէնա Ֆիւրթուրունարա թէ-
սատի. Ֆիթիկիկիտէն զիւտէսիլէ գօրգ-
մուշ իլմիշ:

Մէրհումուն ճէնապլէսի, սըֆաթընա
լաբըգ օլան գիյնէթ իլէ պու կիւն գալ-
տըրլըմապ տուր:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ

Անհասանելի եւ Անսամանելի կամքն
Աստուծոյ հրաւիրէ զՁեր Վեհափառութիւն
ի գահակալութիւն սրտոց Առաքելոցն թա-
ղէոսի եւ Բարգուղիմէոսի եւ սրտոց հօրն
մերոյ Գրիգորի մեծի Պարթեւին Լուսաւոր-
չացն մերոյ եւ սուաշնորդացն հաւատոյն
Հայաստանի:

Ընտրեաց նա զՁեր Վեհափառութիւն ի
գլուխ համօրէն Աղգի Հայոց եւ ի լոյս Հա-
յաստանի, վասնորոյ զնոյն բանաւոր հօտա-
գատեալն անընթ աբեամբ որդւոյ իւրոյ մի-

ածնի յանձն առնէ ամենամեծ պաշտպանու-
թիւն Ձերոյն Վեհափառութեան առ ի վե-
րականգնել զնա եւ ժառանգեցուցանել զթա-
ռանգութիւնս աւերակս, ասել կապելոց՝ թէ
եղէք, եւ որք ի իսաւարի իցէն թէ յայտ-
նեցարուք, հրաւիրէ զմեծ քահանայապետդ,
զօրացուցանել զտկարս, բժշկել զհիւանդս,
յանձանձել զչարշարեալս, դարձուցանել զմո-
լորեալս, ինդրել զկորուսեալս եւ սրբել մի-
անգամայն յաշաղ նորա զբառն արտասուք
ընակեցուցանելով զնոսա ի վայրի դալար-
ուջ եւ անուցանելով առ ջուրն կենաց եւ
հանգստեան, եւ թէպէտ այստքիլ ամենա-
ծանր գործողութիւնք տառապանք են եւ
բաժակ չարշարանաց մէծի քահանայապե-
տիդ, սակայն լրութեան Աղգիս հանդիստ եւ
հսկայաքալ յառաջադիմութիւն:

Արդ մայր մեր սուրբ Էջմիածին ընկալ-
եալ զսոյն երկնառաք շնոր՝ իրապատար
ինգութեամբ բերկրի զաւակովք հանդերձ,
զի տէր ողորմեցաւ մոծին Հայաստանի,
պարգեւելովն զՁեր Վեհափառութիւն մեծ
ինամակալ, արդուն հովաւապետ եւ սուրբ
աւանդապա՛ իւրոյ գոյութեան, վասն որոյ
տարածեալ զբաղուկ իւր սուրբ կոչէ ասե-
լով « Արի՛ եկ մերձաւոր իմ, գեղեցիկ իմ,
արի՛ եկ առ պատուարաւ պարսպիս, երեւե-
ցո գերեսս քո ի մեզ, զի քեւ անցցէ ձմե-
ռն ցրտաշունջ, ծաղիկդ գիտութեանց՝ եւ
բարոյականութեանց, ծաղկեցիլ ի մեզ,
տատարալք արձակեցնի զձայնս իւրեանց ի-
մենաստանաց, չիւղաբարձ աղանիք ելցնի
ընդ յառաջ ի նշան բերկրութեան, եւ ամե-
նայն ուրէք ուսումնարանք մեր փթթեցին
բուրիւղով զօտ անուշից ի ցնծութիւն եւ ի
բերկրութիւն լրութեան Աղգիս, եւ եղիցին
նոքա իրրեւ զգետ յորդեալ փառաւոր ի
ծարաւուտ երկրի:

Իսկ մեք համախմբեալ բազմութեամբ
ի տիրտուր սոյնպիսի գերօրինակ երկնառաք
պարգեւաց զբաժակ փրկութեան տեսուն ըն-
կալցուք եւ զանուն նորա յաւէտ կարգա-
ցուք զեանամած ծնրաբրութեամբ եւ պա-
ղատախառն արտասուք, զի որպէս ընտրեաց
նա զՁեր Վեհափառութիւն պաշտպան Հայ-
րենեաց, պաշտպանեցէ նոյնպէս երկնային
ինն զօրութեամբ առ ի տանել զամենամեծ
եւ զվսեմ աղգային ամենակարեւոր պաշտո-
նըն յարուցանելով ի բարանց Հայաստանի
լայնածաւալ կառավարութեան մեծի քա-
հանայապետիդ զհաւատարիմ օմանդակ ան-
դամս եկեղեցւոյ որդիս Արաբամու, ծաղ-
կեցիլ յաւուրս ձեր արդարութիւն, բազում
խաղաղութիւն մինչեւ կատարեցի լուսին,
եւ մեծ քահանայապետ կացցէ եւ մնացցէ
ընդ արեւ ու դարս շնորհօք սուրբ Աստ-
ուածութեան նորա ի պերճաղարդ պայծա-
րութիւն եւ ի փառս պարծանաց լրութեան
Աղգիս:

1867 փետր. 15 ի Կ. Պոլիս

Նուառտ ծառայ արքեպիսկոպոս
ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՍԱՆ ՋԱԼԱԼԵԱՆՑ

— Իզմիտ գարիլէյէրի պիշարէկեան ի-
նանէսինէ իլալէ գըլընմագ իւղրէ, թրապ-
գօնտան պիր զաթ թարափրնտան իրապէ
հիմնէթ օլունան 400 զուրուշ իլէ, իզմիտ-

տէն քէզալիք հէմշէհրիլէրիմիլտէն պիր գաթ
թարափրնտան կէօնտէրիլէն 40 զուրուշու մա
թէշէքքիւր պէեան իտէրիդ:

Մէրգուման պիշարէկեան իլին պու սա-
պահ եօլա չըգմագ իւղրէ, տիւնքի կիւն պիր
իզմիտ գաթըրնա 460 չուլալ, եանի տօ-
գուզ պին ալթը եիւզ օգգա ուն եիւլէթմի-
շիդ տիր:

Մէրգուման օլուն էվլէն ֆիեաթ իլէ հիւմ-
մէթ իտէն մըստըր Հէյվուտ, մըստըր Հայվըն
վէ շէրիքլէրի Մկրտիչ աղա Մանկասարեան
թարափրնտան 600 օգգա ուն ինտա օլուն-
մուշ օլտուղունտան, չիմտիտէն իզնարը թէ-
շէքքիւր իտէրիդ:

— Իսթանպուլտա Ալաճա Համամտա տէ-
յիրմէնի պուլունան Մարտիրոս աղա Գովա-
կիմեան թարափրնտան տախի, մէրգուման
պիշարէկեան իլին իքի չուլալ ուն վատ օ-
լունմուշ օլտուղունտան, պուլուն տախի մա
թէշէքքիւր պէեան իտէրիդ:

— Պու տէֆա Պաղչէճիքտէն չու աթի-
տէքի էսէֆէնկիլ խապէրլէրի ալմըլըդտըր,
Մուլլա օղլու Գրիգոր նամ քէս օն տէօրթ
օն պէշ եաշընտա պիր էվլատը իլէ տիլէնէ-
րէք կէշինմէք նիլէթիլէ Հիւսէյին քէօյիւ-
նէ կիտէր իքէն, զէվալըր չօճուգ էսնայի
րահտէ աճըգտան տիւշիւպ էօլմուշ, վէ քէ-
տէրի կիտիպ քէօյէ խապէր վիլէնէ գատար,
գարլար իւղէրիլի գաթաթմըշ իսէտէ, քէօյ-
իլլէր պաշընա թօթլանարագ ճէսէտինի եէ-
մէքտէ օլան գուրուարտան ֆարգ իտէրէք
պուլմուշար, վէ կէօթիւրիւպ տէֆն իթ-
տիրմիլլէր տիր:

Վէ Օշին Գրիգոր նամ քէս քիլիսէտէ
Գուտտաթ շէրիֆ տիլմէքտէ իքէն, աճ-
ըգտան տիւշիւպ պաթըրմըշ տուր:

Մէրհամէթ իտիլիլ խալիսահլար, մէր-
համէթ իտիլիլ, պէօյլէ Եֆիլիքլէրի իշիթ-
տիլլէրինտէ, իտաշտան րէք եիւրէքլէր տա-
խի եւմաշասալար կէրէք տիր:

Էսէֆ իտէրիդ քի, մէմուրինի տէվլէթ-
տէն չօգլարըր հալեա չու տէշէթլու հալ-
լէրտէն պիլսուպէր պուլունմագտա տուր:

— Տիւնքի կիւն կէօնտէրտիլիմիլ 9600
օգգա ուն իլին լազըմ կէլէն րէսմի կիւմրիւ-
կիւն մուաֆ պուլուրումաթը նիլէթիլլէ, մա-
հէլիլ լազըմընտան կիւմրիւք նէզարէթի ճէ-
լիլէսինէ պիր գըլթա նիեազնամէ կէօնտէ-
րիլմիշ իսէտէ, « Մէրգուման ինանէյի թօթլա-
եանլար, իճապ իտէն րէսմի կիւմրիւկիւ տա-
խի թօթլաեապիլիլլէր» ճէվապը ալմըմըտուր:

— Մըսըր մէմուրինինտէն Աիլ պէշ հազ-
րէթլէրի, ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Ագիգի-
եւ գումբանեաթը վաթօրլարընտան խա-
սէթէն պիր վաթօր իլէ Տէր-սէտաթէթէ
կէլմիլլէր տիր:

— Կէշէն հաթթա չարշէմպիշ կիւ-
նիւ վաթըրլար մատտէսի իլին, Պապը-
ալիտէ թէճէմիւ իտէճէք օլան, վէ Զա-
թը հազրէթի գըլու-լահիլլէրի քէրիմէի
չահանէլլէրի վէֆաթը սէպէպիլնտէն թէ-
էլիլի իտիլմիշ պուլունան մէճիւս, բազար
կիւնիւ թէճէմիւ իթմիլ:

— Կիրիտոն Լէվանթա եւ պոլսորդը նա նեղարէն, փետրվար 8 տէ Արօգորօնատա պուլունան Ֆիքիաս նամ մահէլէտէ պիր միւտարէպէ վուգու պուլունա, վէ սէյլէնտիկինէ կէօրէ գորպալար պուլունտուգլարը մէվգը սաեէսինտէ Օսման, լը վէ Մըսրը տասքիրինի օրատա տուր, տուրթ ապիլիպ էրէեիճէ տախի զիան վէր, միշէր իմիշ, ճէհրէնին Շարգ թարա, Ֆրնտա պուլունան զորպալար Այ-Վա, սիլի վէ Ամարիօ նահիեէլէրինէ թօրլան, մագտա իմիշէր :

Փետրվար 12 տէ Կիրիտոն հարէքթ իմիշ օլան իզգէտտին նամ վարօրու հիւմանուէն բազար Կիւնիւ Տէր-սէատէ, թէ վասր օլմու, շիւտէ, կէթիլտիկի խա, պէրէրտէն հէնուգ պիր շէյ տուեուլա, մամը տըր, Ֆագաթ սէյլէնտիկինէ կէօ, լէ Սէրվէր էֆէնտի հագրէթլէրի էլան Հանեատա պուլունուպ, պիր շօգ էհա, լիլէրէ իսթանպուլա վէքի կէօնտէրմէլէ, լիլի թէքիթ իմիշ տիր :

— Մըսրը վալիսի հագրէթլէրինին կիւ, եա քեամիլէն իսթիքալիեթ իտտաւա, լընաա պուլունտուգլունա տայիր պիր թէվաթուլուն սըրֆ արաճիթուն իպա, լէթ օլտուղու անլաշըմը իքէն, Էլթօ, բա զագէթալէրի հալեա պուլունա տայիր շէյլէր նէշը իթմէքտէ, վէ սոն բօսթա ի, լէ կէլէն զագէթալարտա վալիի վալեա, շան հագրէթլէրի թարաֆընտան օլան թէքիթլէրի սայմագլըզա գատար շօգըշ, մըշար տըր : պուլունտըն գալ լիլիճէ վալիի միւշարիլէյ հագրէթլէրի կիւեա շու, տէօրթ թէքիթլէրի Պապը-ալիեթ թագ, տիմ իմիշ իմիշէր : եանի, 1. Մըսրը վա, լիսինին Մըսրը խալիֆէսի իւնվանը ալ, մասը, 2. քէնտի իսիմլէրինէ սիք.քէ պաս, մալարը, 3. օրտուստունուն 100 պին նէ, Ֆէրէ պալիլ օլմասը, վէ 4. ասաքիր գօ, մանտանլարընը քէնտի սէչիպ նասպ իտէ, պիլմէսի մէզուսիեթի :

— Թրիէսթէտէ պուլունան Րուվար Կիրիտոն Արգատիուն մանասթըրնտա էօլէն պիր լաշիպ իլէ արգատաշարընըն ճանլարը իլին փետրվար տօգուգտա քէն, տի քիլիսէլէրինտէ տուա օգութտուր, մուշար տըր :

Էլթօ-Լ ԴՕԷԷ :

— Էթօալտա օգուլտուղունա կէօրէ, եանիլըն գուհուր իթտիկինտէ, ճիւմէսի տախի պիրպիրլէրինէ իմտատէ գօշմագ նիլէթիլէ, պիր թուլունագաճը ճէմիլէ, թի թէշքիլ օլունմագտա, վէ իսթան, պօլտա պուլունան քեաֆֆէի Էլթօպալը, լարը աղա գապուլ իլլէեիպ, մէսարիֆլէր իլին տախի, հէր պիր աղա քէնտի միւլը, վէ եալտա էշեսար գըյմէթիլէն նիսպէթլէ պիր վէրկի էօտէեէճէ իմիշ :

Ճէմիլէթի մէզքիւր աղալարընտան էքսէրիլէթի արա իլէ, պիր իտարէ գօ,

միթէսի ինթիխապ օլունմագ տըր : Շիրքէթի մէզքիւր գաթէն շիմտիտէն էն պիւտտէ շէտիտ պիր եանիլըն սէօն, տիւրէպիլէճէք գատար թուլունագա վէ ալաթը սայիլէեէ մալիք պուլունմագտա իմիշ :

Պէյլէ պիր շիրքէթին նէ տէրէճէլէրտէ Ֆայիտէլի, վէ էհալիլէ տախի նէ գատար պիլիլէք պիր խրտմէթ իթմիշ օլաճաղը ինքեար օլունմագ իսէտէ, գանն իտէ, լիլըքի, եանիլըն սէօնտիլմէկէ չալըշ, մագ եալընը թուլունագաճըլարըն հագրը օլտուղունտան, հիւքիլմէթ թարաֆըն, տան օլ պապտէ պիր Րուխսաթ թահսիլ օլունմատըգճապաշա շօգաճագլարը շիւփ, հէլի տիր :

Պուլունան օն իրի սէնէ գատար ագ, տէմ, ալիի նիլէթտէ պիր գուլմանեա տախի թէշէքքիլ իտիպ, վէ հաթթա Րուխսաթ թահսիլ իթմիշ, վէ պիր շօգ տալի միւլէպէր գաթար թասահուպ իթմիշլէր իքէն, եինէ մէզքիւր սէպէպ, լէրտէն նաշի, պաշա շօգարըլմանըպ կէ, լի պըրագըմը տըր :

— Կէլէն չառէմպիհ Կիւնքի Լէ, վանթտա շու աթիտէթի հալաալիլէր օ, գուլմուլ տուր :

Պանգը Օսմանի սանտըքեարը մօսիօ Ֆ. Վ. Միլիթէ, քէնտի մէմուրիլէթիտէ էմիլիլէթ ու զայրէթ իւզրէ տէվամ իթ, միշ օլտուղու իլին հիւքիլմէթի սէնիլիէ թարաֆընտան պիր գըթա Մէճիտիլէնի, շանը զիլշանը իհսան պուլունուլմուլ տուր :

— Պուլունան իւշ ալ գատար մու, գատտէմ Կիրիտոն վալիէտէ վուգու պու, լան մուհարէպէ էսնաթընտա տէրտէսթ օլունտարագ Տէր-սէատէթէ կէթ իրիլիշ օլան գայիմմագամ Մանօ (Րուսիա սէ, Ֆիլիի սապըգ պաշ թէրճիլմանը մօսիօ Արկէօրօլունուն եէկէնի) վէ սայիր իքի նէֆէր կէօնիլիլ Եունան մէմուլարը քի զալէթամըղը օգուեանլարա մալիլմ, տուր, կէլէն բազար իրթէսի կիւնիլ, մէրգուլ Մ. Մանօուն սէպիլի թախիլէ իտիլմիշ օլուպ, վէ պու կիւն իսէ տիկէր իքի լէֆիլէրի տախի Աթ ինաւա կէօ, լիլիլիլմէք իւզրէ, մահպէստէն շօգա, լըլարագ տօղու Ֆրանսըզ վարօրունա կէօնտէրիլէճէք տիր : Մօսիօ Պուլկարի, սին տախի աղ վագըթտան գուլթուլա, ճաղը մէմուլ օլունմագտա տըր :

Էլէլէ :

Էկէրլի իգպալ տէնիլէն շէյ հագրը գա, լիլտէ սահիհ պիր շէյ տէյիլ իսէ տախի, Թիւքիլմագտա շօգ տէֆա էյլէ պիր գուլ, վէթ վար իտուկիլէն ինանմագ մէճպուրիլ, եէթ հասըլ օլալէլտիկի սահիհ տիր, վէ պուլունա տախի պիր իսպաթ, նիլէ քէք ճիւ, գի ճիւնհա վէ թագսիլաթ սահիպլէրի մահ, պէսլէրտէ շիւքիլաթլէրի հալտէ, մէր,

գուլման տարլար իսէ աշըգտան աշըղա գօր, պալըզա շօգըշարըլար, գալըլար իթ, միշէր, վէ պէլքի պիր գաշ եալտա պիր շօգ հէմվաթանլարըմըգը էլտիւրմիլշէր իքէն սէպիլէրի թալիլիլէսիլլէ սիլալա, լընա կէօնտէրիլմէքտէ տիր : իմտի պու, հալիպալ գուլվէթի տէյիլ տիրտէ նէ, տիր : ուեո՞ւլմուտուր, քէսթէթի մէր, համէթ ալեամէթի միտիր : պուլարտան պիրիսի օլմասը կէրչի իհթիմալտէն տիր, լաքին էսէֆ իտէրիլք քի, պու ուեոլշ վէ պու քէսթէթիմէրհամէթ, համի վէ մուլիլիլէրի օլան պիլիլէք ճիւնհա վէ ճիւնայէթ սահիպլէրի իլին էքսէր տէֆա կէօրիլիլապ, վէ սահիպսիլլէր իլին իսէ նատիրէն կէօրիլէպիլմէքտէ տիր :

— Չէյթին չօրպաճըլարընըն իլլէրի պիլթէրէք, եինէ մէմլէքթլէրինէ կէօն, տէրիլմէլէրի հագրնտա պիր շօգ իւմիտ, լէր գուհուրա կէլմիշ իտի իսէտէ, պու կիւնիլէրտէ արգասը քէսիլմէեէ պաշա, մըշ տըր :

— Չարանմագ տէրէպէլլէրինին պու, լաեա ճէլպլէրի իլին թէլէկրաֆ շէքիլ, տիկի, քէք մուլագամ վէ էմիլիլէթ շա, եան պիր գաթ թարաֆընտան իլիտիլմիշ իալի իսէտէ, գանն իտէրիլք քի սօնրատան պիր աղ շիւրհէ արըզ օլտուղունտան, պու կիւն եարըն սըբազան Պատրիարք հայր հագրէթլէրի Ֆուաա բաշա հագ, լէթլէրինէ կիտէրէք, Ֆուգարանըն բա, հաթը էսպապը իլին լէճա իտէճէք տիր :

Շիրֆէթի ԽԱՅՐԻՑԷ

Շիրքէթ իտարէսի հագրնտա զաղէ, թալարտա կէօրիլէն շիքեայէթնամէլէ, լին պաղը եէրլէրինտէ միւպալաղա վար տըր գանն իթմէքտէ իտիմ : Ֆագաթ, պայրամըն իւ շիւնճիլ կիւնիլ իւսկիլտա, լա կէշտիկիմտէն, եիլէքլէր տաեանմա, եաճագ սուրէթտէ մէշհուտուլմուլաւ հ, վալը միւլէլէմտէն միւլթէքիլլէրին (շէ, քեայէթճի) հէր սուրէթլէ հագրը օլ, տուղունու անլատըղըմ կիլպի, աշվալը մէզքիլլէրինին պէեանընը տախի լաղըմէ, տէն աոտ իլլէտիմ : Անճագ իֆատաթըմ հագրըգաթը հալին օնտա պիրի պիլէ սէ, յիլ տիր : իւսկիլտար էհալիսինին հալի, նէ մէրհամէթէն, իլպու վարագամըն գա, վէթանըզ վասըթալըլա, Հիւքիլմէթի սէնիլիլէնին նագարը մէրհամէթինէ արգ օլունմասընը նիկագ իտէրիմ :

« Իւսկիլտարտան սաաթ սէքիլտէ հարէքթ իտէճէք վարօր իլէ ալտէթ օ, լունմագ իւզրէ, իսկէլէեէ կէլտիմ իսէ, տէ, Պայրամ օլմասը, վէ իւսկիլտարըն ճիւմա բազարը օլտուղու կիլպի, եաղ, մուլունուն տէվամ իթմէսի, վէ հալմանըն շիտտէթլէ Լօտու էսմէսի ճիւնէթլէրիլլէ, գայըլար իլլէլէմտիկիլունտէն, էյլաւմը սա, յիրէնին իքի իւշ միւլի եօլճու թօրլան :

մըչ, վե պինանէն ալեյս վարօր վագթըն-
տան երկիրմի տագըգա էվվէլ հարէքէթ
իթմիշ օլմագ ճիհէթիյէ եէթիշիէմէտի.
Էմմա իսկէլէ պիր բատտէտէ իտի քի,
(կիւեա իւսկիւտար էհայիսինի մուհա-
ֆագա իշին) եէնի եարտըրըմը օլան
մէվգըֆ (պէքլէնէճէք մահէլ) տօլտուգ-
տան սօնրա, օտուէն մէյտանը ինսանտան
վէ շէմսիյէտէն կէշիմէգ տէրէճէեէ կէլ-
միշ իտի.

« Իւսկիւտար էհայիսինին թասվիրի
էֆքեարտա կէօրիւլէն ֆէրեատնամէ-
սինտէ, վարօրլարն ատէսի իտարէսիյէ,
նիգամսըզ ըղընտան պահս օլունուպ ծան-
լարընըն մուհաֆագասը ըէճա օլունմուշ
իտի.

«Շիրքէթ իտարէսի, զալիպա պունու
եարմուրտան մուհաֆագալարը իշին մէվ-
գըֆըն քիւշիւքլիկնտէն շիքայէթ օլուն-
մուշ անլամագ կէրէք տիր քի, իսթէնիլէն
վարօրուն իլավէսինէ պէտէլ, միւշթէ-
րիլէրի ուղընտա պիր պիւլիւք ֆէտա-
քեարլըզ իզհար իտէրէք, մէվգըֆը թէվ-
սի իթտիրմիշ. Հիմմէթի վար օլտուն.
Ձանն իտէրիմ քի, Շիրքէթին պու սէ-
լապէթինտէն էհայի քէքտէ մէմուէն օլ-
մամըշ տըր. զիւրա աեագ կիւնիլի պու
մէվգըֆ հավա ալամաեաճաղընտան, օ-
թուրուլմագ գապիլ տէյիլ տիր. Պինանէն
ալեյս եագըն էհայի պունալորըգճա թահ-
թալարընը գօրարպ ալմագլար իսէ,
պունտան պիւլիւք սապր ու թէհամմիւլ
օլամագ. էմմա պէնտէնիգէ գալըրսա, վա-
րօրլարըն քէօրլէմէքտէ, վէ իշիտիլմէքտէ
օլան ահվալընըն իսլահը վէ ծանլարընը
մուլաթարատան գուրթարըպ էմիյէթ-
լի պիր հալէ վագը խուսուսլարընտա,
Իւսկիւտար էհայիսինին իթթիֆագլա
պիր տալանա, վէ հիշ օլմագսա, իսթի-
տանէ թէշէպպիւս իթմէմէլէրի, պէյլէ
քիւշիւք պիր շէյ իլէ օղրաշմաեաճագ-
լարընա պիր տէլիլի մախսուս տուտ օլու-
նապիլի. (ճէնապը Հագգ մուլիլէրի օլ-
տուն) հէրնէ հալ իսէ, պուրալարը ան-
լէրին պիլէճէկի շէյ օլտուղունտան, պու
պապտէ շիւքը ու շիքեայէթի քէնտիլէ-
րինէ հավալէ իտէրէք, պիզ կէօրտիւկի-
միզի պէնան իլէ իթթիֆա իտէրիզ.

« Պիզ մէվգըֆըն իշինտէ պունունտուգ,
կէրէք մէվգըֆտան, վէ տըշարտան, վէ
կէրէք վարօրտան զուհուր իտէն վալէյ-
լա (ֆէրեատ) հէրքէսէ տէհէթ վէր-
միշ իտի. պիրտէ գաբուլար աշըլոր,
գատըն էրքէք կէօրիւլմէտիք պիր հալ ի-
լէ, վարօրուն տալուլմագպընա վէ քիւ-
րէշտէսինէ սարըլարագ աճիպ ու զարիպ
պիր հիւճիւմ իլէտիլէրի.

« Թէհամմիւլ օլունաճագ եէրի շու-
րասը տըր քի, վալտէսինին գուճաղընտա
վէ թալմիլնէն պիր պուլշուգ իքի եաշըն-
տա պիր չօճուղուն սըգըշմագտան...

պիր պիրինէ կէշէրէք մէճրուհ օլտու, վէ
զայէթ միւսինն պիր զաթ աեագլար ալ-
թընտա գալտը. Պիր չօգ եօճու պիւա-
րէեի շիյնէեէրէք կէշտիլէր. Պիր պիրինի
տէօյմէք, վէ սէօյմէք, վէ չամուրլարա
տիւշիւպ գալգմագ կիպի հալաթըն վէգա-
տընլար իլէ չօճու գլարըն աղլանըպ ֆէր-
եատ իթմէլէրինին, վէ սայիր թէէսսիւֆ
օլունաճագ վագալիին թատալոր իսէ միւս.
Թագիլ պիր ըիսալէ թանգիմինէ միւհ-
թաճ տըր.

Պագըն ետըն.

... Խմբագիր.

Ժամանակէ մը հետէ սասկալի ախտով մը
կը տանջուէր, որ եւ է կերպով մը բօշկուե-
լուն յոյս չէր մնացեր.

Մէկ երեսս ուռած սաստիկ կը ցաւէր,
քիթս գոցուած եւ ուռած էր, եւ այն ու-
ռած երեսիս կողմի աչքս հետզհետէ խոռ-
նալով գուրս ցցուեցաւ ու այլանդակ կեր-
պարանք մը առաւ. Թէ հոս եւ թէ Նւրուպ
զանազան բժշկներու դիմեցի, եւ վիշն-
նայի մէջ ալ հիւանդանոց տարուեցայ դար-
մանուելու, բայց բոլոր ջանքս անօգուտ ե-
լաւ. գրեթէ ինչ ախտըլլալը հանելուկ մը դար-
ձած էր. Պօլիս վերագարձած ատենս Մեծ.
Տօգթօր Կ. Գալստեանին դիմեցի (որ Ամե-
րիկայի մէջ իր բժշկական արհեստը կատա-
րելագործած ու նոր վերագարձած էր հոս).
առաջին անգամ տեսնելուն պարզ դործողու-
թեամբ մը ախտս քիչ ատենի մէջ վարա-
տեց. սա կերպով, -- քթիս մէջէն երեսիս
հասնելու ճամբայ մը բացաւ, անմիջապէս
հոն հաւաքուած նիւթը պարպուելով դաւն
անցաւ, եւ քանի մը առուր մէջ դէմքիս
այլայլութիւնը շտկուելով հանգստացայ.

Այսպիսի յաւերժալիշատակ մարդասիրա-
կան բարիք մը, այսինքն անտանելի ախտէ
փրկուելուն մը, մարդկութեան դէմ է լուռ-
թեան քօղին տակ ծածկել, ուստի կը փու-
թամ երախտագէտ սրտիւ հրապարակաւ
յիշեալ Տօգթօր Կ. Գալստեանի իմ շնորհա-
կալութիւնս յայտնել Ձեր պատուական լը-
րագրոյն միջոցաւ.

Փետրուար 12, 1867.

Կ. Պօլիս Մնամ Ձերդ
Ստեփան Վէրէճեան

Ի Լ Ա Ն

Թէլէկրաֆիսանէի ամբրէ իտարէսի ան.
պարընտա պունունան պագը աթիգ թէլլէրիէ
ֆէրսուտէ պիր թագլմ տէմիշ էշեա ֆիրուլսթ
օլունաճագը ճիհէթիլէ, իշպու թարիստէն նի-
հայէթ մարթըն պիրինճի կիւնիւնէ դատար
հաֆթատա իւշ կիւն, եանի բէնշէմիլի վէ
հիւմա իրթէսի վէ սալը կիւնիլէրի միւզայէ-
տէ օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն է-
յամը մէզպուրէտէ իտարէի մէզքիւրէ անպա-
րընա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի.

1285 Շէլիլալ 24
1282 Շուպաթ 14

ԷՄԹԱԱՅԸ ՏԱԽԻԼԻՑՅԷ

	օգգասը	Պրշ-իւր.	Պրշ-իւր.
Մահմուդիյէ	»	110-	
Աֆիօն բրիմօ	»	250-	250
Մագը սիյահ	»	15-	
Մագը ապլագ	»	8-	9-
Եարաղը Անաթ օլու քիրլի	»	6-20	
Եարաղը » Երզնամըշ	»	15-	14-
Ճէհրի բրիմօ	»	11-20	12-
Քիթի բրիմօ եարագ	»	24-	27-
Բամուգ Ատանա	»	11-	10-
» Կէյվէ պիրինճի	»	121-1	
» Խարբութ	»	1020	
» Աճէմ Բուսիա	»	11-	
Քէօթայիա	»	12-	
Թիֆթիք Վան	»	22-	25-
Թիֆթիք Էնգարէ բրիմօ	»	40-	45-
Անիսօն Անատօլու	»	4-20	
» Բումէլի	»	4-	
» Սագըզ	»	7-20	
Պալ մուսու	»	24-	25-
Սալէպ	»	14-	15-
Մահլէպ	»	7-	
Գօյուն տէրիսի բրիմօ	»	6-20	
Քէշի » Թիլլիլ »	»	40-	11-20
Գօյուն տէրիսի իքինճի	»	5-20	
Պիրինճի գօլա գուրու	»	160-	
Իքինճի »	»	155-	
Ֆիլաթիւր պիրինճի	»	500-	550-
Տէմիրտաշ չէքի	»	500-	
Կիւրճի իքէյի Օլգա	»	500-	
» » Գարապազ	»	250-	
» » Նօսիսի	»	550-	
Թայլան քիլէ	»	58-	40-
» Տուրօ Բումէլի	»	25-	
Գըղըճա թունա	»	50-	
» Բումէլի	»	20-	
Իամայիլ	»	58-	59-
Արիա Խպրայիլ	»	12-	14-
Արիա Բումէլի	»	14-	
Գօգօրօզ	»	18-	

ԷՄԹԱԱՅԸ ԷՃՆԷՊԻՑՅԷ

	օգգասը	Պրշ-իւր.	Պրշ-իւր.
Դահլէ պիրինճի 100	»	1100-20	
» Իքինճի »	»	850-	900-
» Իւշիւնճի »	»	800-20	
Թօզ չէքէր Ֆրնսըզ 4	»	250-	257-
Շէքէր Հօլանտա »	»	252-	254-
Գալայ »	»	660-	650-
Ձէլիք իքի 00 »	»	175-	180-
Ձէլիք պիր 0 »	»	190-	
Թիմուր, չըպուդ	»		
Եասը եուլարագ »	»	68-	70-
Թիմուր եարմա չի- վիլիք »	»	75-	76-
Սաճ Դիւմէրօ պիր- տէն 14է դատար »	»	115-	120-
Թէլ չէմպէր »	»	90-	92-
Մօր պաղամ »	»	60-	65-
Չաճը գըպըզ »	»	47-	48-
Շապ Նիկիլի »	»	70-	
Կէօղ թաշը »	»	5-20	6-
Չիվիտ »	»	125-	130-
Գըրմըզ շարապիսօր »	»	64-	65-
Գըրմըզ քիրէճիսօր »	»	42-	45-
Պիպէր »	»	5-30	
Նըշատոր »	»	61-4	
Թէնէքէ իաշ մարգա չիֆիթ	»	558-	540-
» սանտըղ »	»	11-	12-
Բօմ Նիկիլի »	»	9-	
Բօմ Ամէրիպ »	»		

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ԷԲԵԱԼՏԸՆ ԹԱՊԵԱՆԷՍԻՆՑԷ
ԳԵՑ-ՕՂԼՈՒՑԱ ՏՕՂԻՌԻ ԵՕԼՈՒ, ՅՕԹՕՐԱՆ ԱԳՏՈՒԼԼԱ
ԳԻՐԱԾԵՐԷՐ ԳԱՐԵՐԱՅԵԱ ՆԻՄԵՐՈ 467.